

BIBLIA

A decemberi elmélkedéseket Garay András (Dunakeszi), a januáriakat Kálmán Márta és Kiss József (Budapest) írta..

December 4. – Advent 2. vasárnapja – Mt 3,1-12 – Első üzenet: új felismerés

A próféta üzenete ez: aki Istent be szeretné fogadni, annak új felismerésre kell térnie. Mert a régi nem működik. A régi hittel, elképzelésekkel, vallási gyakorlatokkal nem lehet már Istent követni. Vagy nem a valódi Istent. Nekünk meg azt kell megkérdeznünk magunktól – itt, ebben a bűnbánó időben –: Érezzük-e azt, hogy befogadtuk Istent, vagy hogy Isten él bennünk? És a valódi Isten él-e a bennünk?

Nehéz itt eligazodni, hogy milyen Isten a valódi. Hiszen Istenről sok mindent hitt, gondolt, beszélt és hitetett el az ember, a vallások, az egyházak. Isten a csipkebokorban így határozta meg önmagát: „Vagyok, aki vagyok.” Nem vagyok más, csak önmagam. Nem vagyok: uralkodó, király, varázsló, gazdag ember, bíró. Csak önmagam vagyok, aki a szeretet. Mi pedig uralkodónak, királynak, varázslónak, ítélkező bírónak akarjuk látni és láttatni őt. Hogy miért? Talán mert magunkból indulunk ki, és a tapasztalatokból. Aki nagy, hatalmas, az csak Úr lehet.

Megtérni csak abban lehet, hogy Istenről azt gondoljuk és *csak* azt gondoljuk, hisszük és hagyjuk meg tapasztalni, ami valóban Ő. Amikor

December 11. – Advent 3. vasárnapja – Mt 11,2-11 – Második üzenet: új világ

A próféta felforrósította a langyos vallási közéletet. Még hogy megváltozni? Ez kemény dió mindenkinék, és ő is elbizonytalanodott. Vajon Jézus, akinek ő az előfutára, valóban az, akinek ő beharangozta? Akinek előkészítette az útját, akit megkeresztelt, aki felett ő is hallotta Isten igenjét? És ott a börtönben – mert könnyen börtönbe kerül, aki a vallási és világi rend és a hatalmasok által felügyelt emberi hitek felett ítéletet mer mondani – nem tudta, mi is történik valójában odakinn a városokban és a falvakban. Van-e változás, vagy minden szépen visszakerült a régi kerékvágásba?

És Jézus változást hozott. Nemcsak az emberi szívekben, hanem megmutatta azt is, hogy milyen lesz az élet, ha az ember leveti a páncél-

Jézus bevonult Jeruzsálembe, nem a laktanyák előtt prédikált az erőszakmentességről, nem a bordélyok előtt moralizált, és nem a gazdagok palotáinak ajtaját törte be. Egyedül a templomban okozott ribilliót. Pontosan tudta, ha ott rend van, magyarul a valódi Isten lesz a középpontba, akkor megoldódik, helyére kerül a katonák, utcalányok és gazdagok sorsa is. Ha Isten a helyén van az ember életében, minden más is a helyére kerül.

Növeld bennünk a hitet! – kéri Jézus Lukács evangéliumában a tanítványok. Hiszen ők is az új felismerést akarják: többet, teljesebbet, igazabbat. Ma már ez is aktuális: követhetőbbet. Ezzel kifejezik minden ember alapvető vágyát: egyre közelebb szeretnénk kerülni Istenhez. Viszont azt látjuk, hogy ez nem igaz, az emberek nem akarnak Istenhez közel kerülni. Legalábbis az arányok egyre rosszabbak.

Miért? Alapvetően azért, mert az embernek kettős természete van, egy égi és egy földi. Az égi természete szeretné átalakítani (Istennek tetszővé tenni) a földit, a földi ember meg védekezik ez ellen. Sőt egyre jobb védekezési mechanizmusokat dolgoz ki, természetesen

nemcsak önmaga, hanem számos embert meghatározó tényezők (agymosásokon) keresztül.

Az égi ember (a teremtett isteni rész bennünk) azt akarja, hogy a földi énünk – ahogyan élünk – az égi énünket tükrözze. A földi énünk pedig kifejlesztette a védekezés mechanizmusait. Ez az egó bennünk. Bármit tesz az égi énünk, visszapattan az egó páncélján. Nem az egó a rossz, hanem ahogyan ma és egyes emberekben működik.

Az tér új felismerésre, aki hajlandó rést ütni a saját személyisége kulturálisan és vallásilag is meghatározott páncélján. Levenni a páncélt nagyon nehéz, de ki lehet nyitni, és engedni, hogy beáradjon Isten teremtő Lelke. A próféta nagyon vallásos embereket szólított fel erre: akiknek az élete Isten és a törvény körül forgott, s akik gondosan vigyáztak arra, hogy ne vétsenek az előírásokkal ellen. Tehát ez a felszólítás nem a hitről szól, hogy idáig ebben hittél, most pedig higgy ebben és ebben. Hanem változtasd meg a gondolkodásodat, tudatosodj. Ez a folyamat nem víz, hanem tűz az ember életében.

ját az Isten teremtő ereje előtt. „Teremtés bennem tiszta szívet, ó Uram!” – óhajtjuk a közösségi énekben, és kifejezzük a vágyat, hogy teremtésünk nem befejezett, most is történik. Ha hagyjuk! Az ember istenélménye ott kezdődik, ha megérti: teremtése zajlik, és aktív részese lehet. Hiszen Jézus azt is üzeni: Legyetek tökéletesek, mint Mennyei Atyátok tökéletes! Tehát van mód a változásra, az új felismerésre! Ebben sem vagyunk egyedül, magunkra hagyva. A dolog működik, és az élet minden területét érinti. Épül a város a hegyen!

Mert Jézus világa új világ. Jézus is hangsúlyozza, Pál is új teremtésről beszél. Mi Jézus új világa? Mi az amiről ő beszél?

1. Természet: a természet bukott állapotából visszatér a tökéletesebe. A Paradicsom újra a földre költözik, és az Eden kapui újra megnyílnak.
2. Társadalom: a háborúk, viszáltyok megszűnnek. Az emberek Isten kegyelmén alapuló közösségekben élnek, ahol nem lesz szükség törvényekre és büntetésre.
3. Kapcsolatok: az emberek lélektől lélekig kapcsolódnak egymáshoz, vagyontól és társadalmi rangtól függetlenül.
4. Pszichológia: az egyéneket elsősorban az Isten iránti szeretet és az Isten gyermekei iránti szeretetből fakadó méltóságérzés motíválja majd.

5. Érzelmek: a harag, a félelem és a kétely helyett az emberek közvetlenül érzékelik majd a feléjük áradó szeretetet és azt, hogy biztonságban és áldásban van részük.
6. Viselkedés: Az emberek nem bánnak többé rosszul egymással. Viselkedésük békés és szeretet-

teljes lesz, nem csupán a közvetlen családtagokkal, hanem az idegenekkel is.

7. Biológiai: a pszichoszomatikus betegségek megszűnnek, a halál-félelem átadja helyét a várakozás és a találkozás izgalmának.
8. Metafizika: Isten nem tartja magát többé távol a világtól és

az emberi történésektől, hanem jelen lesz a földön.

Micsoda távlatok ezek, szinte követhetetlenek. De kell róla álmodoznunk, hiszen mindig a következő lépést kell megtennünk mindehhez. Ahogy Dombi Feri bácsi mondta az Isten Országáról: „Nappal érte dolgozom, éjjel róla álmodom.”

December 18. – Advent 4. vasárnapja – Mt 1,18-24 –

Harmadik üzenet: a nyitott emberben megszületik Isten

Mária egy egyszerű, kedves lány volt. Szeretettben nevelték a kor szokása szerint, és természetesen arra a női szerepre, amely a férj és az anyaság körül forgott mint egyedüli szerep ott és akkor egy nő számára, az élet természetes rendjeként. Ebbe a vágyott rendbe váratlanul kívülről beleszóltak, ha úgy tetszik, kibillentették őt a földi rendből és megszokásból. Erre az emberek általában rosszul reagálnak. Mária nagysága abban is rejlik, hogy ebben a kibillentettségben is megtalálta a nagyszerűt, azaz hogy fia lesz. Nem harcolt ellene, nem szégyenkezett, elfogadta és befogadta. Ahogy a szöveg is írja: Isten Lelkét. Mária így archetipusa annak, hogy milyenek kell lennünk, ha kibillan bennünk a megszokott, vágyott rend. Nyitottnak, várakozó-

nak kell lennünk – ahogyan ő volt.

Mit kellett tennie Máriának ehhez a befogadáshoz. Le kellett bontania a szokások, félelmek páncélját. És akkor a Lélek „birtokba” vette őt. A mi életünk is ezen fordul. Birtokba tud-e venni bennünket a Lélek? És ha nem, miért nem? Képes-e az ember túllépni jelenkori önmagán? Azt hiszem a kereszténységnek – és az egész emberiségnek – az lenne a legjobbat, ha ki-ki ott, ahol van, erről beszámolna, és egymást erősítenék ebben. Nézd! Nekem így sikerült előbbre lépnem.

Olcsó lenne azt mondani, hogy az önzést kell elhagynunk. Ez az út sokkal mélyebb, egzisztenciálisabb, és sokkal tudatosabb belső utazást kíván. Az ember az önérvényesítés és az önazonosság kettős vágyának szorításában él. Miért utasítja el

Jézus a kereszten a légiónyi angyalt? Pont ezért, mert az önérvényesítés (Isten vagyok, mindent megtehetek) és az önazonosság (vagyok, aki vagyok) kettős szorításában ez utóbbit lehet csak választani. Tehát *először* meg kell fogalmaznunk a saját önazonosságunkat.

Másodszor fel kell ismernünk, hogy az az érzelmi nyereség, amit mások kritizálása, másokban hibák, folyamatos ellenségkép keresése, panaszkodás

jelent, sehova sem vezet. Ugyanakkor önmagam felmentése, önmagam felértékelése is ennek a hamis útnak a része. „Én nem olyan vagyok, mint az a szegény asszony” – mondjuk, érezzük mi is az élet számos szituációjában.

Jézusnak a János-evangéliumban kifejtett isten- és emberképe egészen más. Isten nem különül el tőlünk, és mi sem egymástól. A teremtettség által minden egy. Legyünk mindannyian egyek! Ez az egység kultúrája. Az elkülönülés kultúrája – az önzés kultúrája – a mai kor találmánya, és egyben tragédiája. Légy atomizált, adja ki a parancsot a fogyasztói világ – minden természetes egységbe (család, közösség, nemzet) bele kell hatolni, és atomizálni kell. Az atomizált egyedeket aztán lehet manipulálni.

Harmadszor. Nem lehet tagadni, hogy vannak olyan dolgok, amelyek rosszul esnek, amelyekről azt érzem, hogy bántanak, meghatároznak, amelyeknek áldozata vagyok. *Tolle* úgy fogalmaz, hogy egy fájdalomzsákot cipelünk életünk során, és örömmel pakoljuk bele a fájdalmainkat, szenvedéseinket, és azonosulunk ezzel a zsákkal (sokszor a keresztényekre jobban jellemző ez). Amíg a fájdalomzsákot le nem tesszük, ugyancsak kevés esélyünk marad a Lélek befogadására. És nem mi nem férünk be a szűk kapun (vagy át a tű fokán), a zsákunk miatt akadunk fenn.

Mária önazonos maradt, megvalósította az egységet, és letette a fájdalomzsákját.

December 25. Karácsony – Lk 2,15-20 – Negyedik üzenet: a Föld és az Ég összeér

Isten közénk jövésének lényegét legszebben talán Weöres Sándor fogalmazta meg:

Örömöm sokszorozódjék a te örömödben.

Hiányosságom váljék jóssággá benned.

Egyetlen parancs van, a többi csak tanács:

igyekedj úgy érezni, gondolkodni, cselekedni,

hogy mindennek javára legyél.

Egyetlen ismeret van, a többi csak toldás:

Alattad a föld, fölötted az ég, benned a létra.

Az igazság nem mondatokban rejlik, hanem a torzítatlan létezésben.

Az öröklét nem az időben rejlik, hanem az összhang állapotában.

(Szembefordított tükrök)

Ezen a napon a föld és az ég összeér. Isten nem tud máshogy jönni a világba, csak úgy, hogy egyszerre mutatkozik meg ez a két világ. (És úgy meghalni sem tud, hogy ez két világ össze ne érjen). Ezért van a csillag, az angyalok, az ígéret, és

ezért a jászol, a kiseded. Jézus egész életét a „torzítatlan létezés” jellemezte, az „összhang állapota”.

Ezt élte meg Mária, ezt élték meg a pásztorok, és mindazok, akiknek ezt elmondták. És ezt érzi meg – nyilván sokszor nem tudatosan – a Karácsony előtt sütő-főző, karácsonyfát díszítő, ajándékok után koslató, ügyetlenül ajándékot becsomagoló, vendéglátó ember. Valami más ez nap, ez az éjszaka. Ha nem vagyunk is vallásosak, valahogy mégis érezzük, hiszen a villamosok sem járnak, alig vannak az

utcákon, minden elcsendesedik. Valami történik, valami lesz. Valami van.

Hajlandók vagyunk kicsit lenézni a konzumemberek Karácsonyát. Egyfajta vallási göggel, a tuti biztos tudatában. És persze a saját örömlenket is. Nem vittük túlzásba ezt? Még Karácsony este sem zavar bennünket önmagunk hozzáállása. És a szegények, és a rászorulóok...

A Karácsony olyan, mint amikor Mária Magdolna megkeni Jézus lábát. Drága, felesleges, színpadias. És mégis a legemberibb, mert a

kiaradó szeretet áttöri a racionalitást, az önanalízis korlátait, és árad. Ahogy Isten Lelke árad a világban a teremtés végtelen idején. Ahogy áradni tud a szeretet, az öröm, a hála.

Ne fosszuk meg magunkat ettől az élménytől, hogy belépünk a racionalitáson túli világba. Ahogy Jézus is belépett. Ahol nem mérjük ki, nem számíthatunk, csak vagyunk, létezők. És akkor észrevesszük, hogy a föld és az ég közé kifeszített létrán megtettünk egy lépést felfelé.

Január 1. – Újév – Lk 2,16-21 – Van-e szabad tárhelyünk?

A Menny követe kire bízta a jó hírt? Főpapokra, politikai vezetők-re? Értelmiségiekre, írástudókra? Nem, nem. Egyszerű, természetközeli emberekre, akik fogékonyak voltak az égi üzenetre. Olyan emberekre, akiknek az életében, szívében, lelkében van még hely; akik nincsenek még telítve ezernyi más dologgal. Mert ugye, akinek már zsong a feje a sok információtól, aki már oly annyira „tele” van, hogy már ki is borult, az nem képes meglátni, felfogni elhinni, elindulni, továbbadni az Úr angyalának örömhírét.

Most, Karácsony és Szilveszter után maradt-e hely az életünkben a jó hírnek? Mindenhonnan rossz hírral bombáznak bennünket. Telít-

ve vagyunk étellel, itallal, ijesztő hírral, panasszal. Maradt-e hely bennünk az örömhírről? Tegyük róla, hogy maradjon! Védekezzünk, és védjük meg gyermekeinket, unokáinkat a „telítettségtől”: Azzal, hogy mértéket tartunk: ételben, italban, szennyezett információ-dömpingben! Azzal, hogy megelégszünk. Azzal, hogy nem akarunk mindent tudni. Azzal, hogy szelektálunk, hogy fontossági sorrendet tartunk; hogy különbséget teszünk (például fontos és sürgős dolgok között); hogy megtanulunk nemet mondani, vagy ha arra van szükség, igent; elvállalni és elindulni.

Tanuljunk meg csendet teremteni, mert a zajban nem lehet tisztán hallani!

A pásztorok élete egyszerű volt. A természetközelség megteremtette az istenközelséget is. Ezért tudták rögtön befogadni az örömhír lényegét, és elindulni, megtapasztalni, majd továbbadni.

Azt olvassuk ebben az igeszakaszban, hogy Mária elraktározta a pásztorok szavait, és szívében gyakran forgatta őket. Bárcsak mi is tudnánk a szívünkkel gondolkodni, így 2017 elején!

Ilyenkor gyakran kívánunk Boldog Új Évet. Kívánok hát pásztorlelkű, nyitott szívet, és örömhírtovábbadó képességet mindnyájunknak!

Január 8. – Jézus megkeresztelkedése – Mt 3,13-17 – Egység és Jézusra hallgatás

„Csak annyi kell, hogy felborzold / a bőrök holtág vizét idéző simaságát, / Hogy versed nyomán legyen angyal vagy ördög indulatú / az egykezű puhányság” (Baranyi Ferenc). Valami ilyet gondolt Jézus is. Szemünket felnyitni, felrázni, kiközköztetni, elindítani.

A mai szentírási rész hangsúlyos részei: hagyomány, forma, tartalom, engedékenység, illendőség, igazság, mennyei látás, Isten Lelke, mennyei hang, Atya-Fiú kapcsolat. Mindezek külön-külön is megérdemelnének egy-egy lelkigyakorlatos egységet. Itt és most csak két dolgot emelnék ki, nagyon röviden, és főleg gondolatébresztőnek.

1. EGYSÉG. Égi – földi, hagyomány – újítás, Föld – Ég, víz

Január 15. – Évközi 2. vasárnap – Jn 1,29-34 – Küldetésed van!

Vajon ki adott küldetést Keresztelő Jánosnak? Úgy képzelem el, hogy az Úr angyala beszélt vele is, amint Jézus születése körül a pásztorokkal. Azt látjuk a történetben, hogy János hitelt adott a szavának, elfogadta a felkérést, és teljes lelkesedéssel gyűj-

alatt – víz felett, külső hang – belső meggyőződés. Ezen egységet jól szemlélteti, amikor egy-egy szentírási részt a költészet is alátámasztja. Fogadjatok el erre három példát!

Tükör által homályosan itt még, de ott majd színről-színre, biztat a biblia, s a költő megerősíti: „A világ Isten szötte szőnyeg, / mi csak a visszáját látjuk itt, / De néha, legszébb perceinkben / a színéből is valamit” (Reményik Sándor).

A Biblia Jézus által reményt ad: „Ég és Föld elmúlik, de az én Igéim el nem múlnak.” A költő lelke erre így rezonál: „Elfolyik minden, el az idő is, / messze múlt lesz a messze jövő is. / Mi e földön van, az menthetetlen, / elfolyik minden, csak a meder nem.”

tött maga köré tanítványokat. Főleg azzal, hogy beszédeket tartott, és a kíváncsi nép utána ment. Elmondása szerint arra kapott küldetést, hogy előkészítse az Úr Jézus útját.

Ő maga nem ismerte, nem találkozott vele. Valahonnan mégis tud-

A biblia több fordításban, de remélem, hogy egybehangzóan kijelenti: „Isten Országa bennetek, köztetek van, rajtatok fordul.” A költő röviden, ütősen markánsan egyesíti a szakralist a profánnal: „Alattad a föld, fölötted az ég, benned a létra” (Weöres Sándor).

2. ŐT HALLGASSÁTOK! Számomra itt a Biblia keményen aláhúzza, hogy nyugodtan tegyem zárójelbe az Őszövétség haragvóbüntető-igazságszó Istenét, és szintén kapjon másodlagosságot a levelek Jézusétól eltérő istenképe. Tisztán hallatszik a Mennyei szó: Mindig az evangéliumok Jézusának hangjára figyelmezzünk, arra a hangra, amely mindig hűséges volt Istenhez!

ta, hogy ő az igazi, a megígért, akit már régóta vár a népe. Az angyal mondhatta neki, de kellett, hogy legyen belső bizonyossága is, hogy ez így van. Különben nem tudott volna ilyen karizmatikusan megtérésre hívni ennyi embert, és ilyen

alázatosan, belső főhajtással felismerni, elismerni, hogy Jézus az Isten Fia.

Nekünk sem kisebb a feladatunk, mint Jánosnak. Mi is felszólítást kapunk erre a nemes feladatra, hogy készítsük az Úr útját. Mennyivel könnyebb dolgunk van, hiszen mi már tudhatjuk, kicsoda az Úr Jézus, mi már „találkozhattunk vele”. Jó esetben templomainkban, közösségeinkben, családjainkban, a termé-

szetben és megannyi helyen. De leginkább a szívünkben, a lelkünkben. Minden első áldozáskor, bér-málkozáskor/konfirmációkor megkapjuk saját küldetésünket. Jánosnál sem lett volna elég, ha nem találkozik a küldés a belső meggyőződéssel. Nem tudta volna véghezvinni feladatát, ha nincs öntudatos hite, ha nem köteleződik el az ügynek.

Az a kérdés, hogy nekem van-e, neked van-e ilyen mélységű, öntu-

datos hited, elköteleződésed? Csináljuk-e, amire felszólítottunk?

Mivel egyikünk sem tökéletes, ne elégedjünk meg azzal a válasszal, amit kapásból adunk az iméti kérdésekre, hanem kutassunk magunkban, és higgyünk abban, hogy amikor kell, megvilágosodik előttünk, mit kell tennünk. Mert hogy dolgozunk van, az biztos.

Január 22. – Évközi 3. vasárnap – Mt 4,12-23 – A stafétabot átvétele

Jánost börtönbe vetik, és Jézus nem megy utána, nem szervez tüntetést a börtön elé, hanem visszavonul. Nem ez a küldetése, s ezt nem véti szem elől, viszont átveszi a stafétabotot, átveszi Jánostól a szót. Történelmen átívelő korszakváltás ez: János kivonul a pusztába, és odamennek hozzá az emberek, hogy meghallgassák, Jézus viszont utána megy az embereknek. János túlmutat önmagán, Jézus viszont magára, ill. magán keresztül Istenre utal, amikor arról beszél, hogy benne eljött és valóságosan jelen van Isten Országa.

Jézus egyenként szólítja meg a tanítványait. Emberileg szinte képzelenségnek tűnik, hogy elhívottakból tanítványokká lesznek. Számomra elgondolkodtató, hogy nem az érettebb gondolkodású apákat hívja el, hanem a siheder fiatalokat. Ha ez most játszódna le, nekem biztosan rosszul esne, csendben pufognék: „Uram, miért nem engem? Lassan 60 éves leszek, annyi mindenre rájöttem, sok minden letisztult bennem. En aztán rögtön megértenélek, nem kellene előlről kezdened velem...”

Jézus úgy látja jónak, hogy fiatalokkal kezd. Olyanokkal, akik még

„lélekben szegények”, akiket még nem rontott el semmilyen eszme, akik még csak most ébrednek.

Jézus ügye mindig közösségi ügy. Tanítványai különböző emberekből álló közösséggé lettek, és azért tudtak együtt maradni, mert Jézussal együtt éltek. Ez élet- és sorsközösséget is jelentett.

Ennek a résznek a kérdő üzenete: Magányosan vagy közösségben éled utadat? Tudsz-e háttérben maradni, ha nem téged választanak? Túl tudsz-e mutatni életeddel önmagadon? Mit jelent túlmutatni önmagunkon?

Január 29. – Évközi 4. vasárnap – Mt 5,1-12 – Hegyi Beszéd – A Beszéd kihegyezése

„Amint a kenyér és a só ínyemet betölti, / Amint a vas taglót fogom a barmokat leölni, / Amint a lakoma után redm permetez a kölni, / Az ÖRÖKLÉTBEN úgy hiszek, mintha nem volnék földi” (Szécsi Margit).

Már megint egység–kapcsolat párhuzam. Igen. Jézus azért jött, hogy Isten – ember, Ég – Föld, szakrális – profán kapcsolatát bemutassa, érvényesítse, hitelesítse.

Golgotai halála pillanatában a templom kárpítja kettéhasadt. Ekkor lett nyilvánvaló, hogy Isten az emberé, és az ember az Istené. Már akkor eltörölte a papok és kedves hívek két csoportját. Baráti és egyházi körökben gyakran felmerül a kérdés, hogy melyik a Biblia kulcs-

mondata, legfontosabb része. Néhány sematikus válasz: 1. János 3,16. – 2. A teljes Biblia – 3. A Tízparancsolat – 4. A főparancs. – 5. Mindenkinek más, csak szeressük egymást...

Az elméletek gyümölcsseit nézve, meggyőződésem szerint a Biblia nagyon hangsúlyos része a most tárgyalt NYOLC BOLDOGSÁG. A nyolcból csak három emelek ki szelídség, irgalmasság, békességszerzés. Tudom, szép szavak. Honnan veszem a bátorságot, hogy ezekkel a fogalmakkal, ilyen könnyen dobálózok? Egyik mentségem, hogy remélem, minden szó rám is visszaut, földi utam végén majd elmond-

hatom: „Köszönöm élet, áldomásidat, / ez jó mulatság, férfi munka volt.” Másik mentségem, hogy munkám során az élet sűrűjében forgolódom, napi 10 órát autózom. No, itt aztán lehet bizonyítani. Én is emberből vagyok, de meggyőződésem, hogy a kikerülés–megbocsátás–elkerülés gyakorlata komolyan véve jól mintázza az említett három boldogság járható útját.

Mennyire földhözragadt mondatok! Reményem és bizodalom, hogy a Mester is gyakran beszélt halászati, magvetői, talentumos, lámpás példázatokban. Remélem, hogy Ő is érthető volt, én is érthető voltam.

ELŐFIZETÉS

Tisztelettel kérjük Olvasóinkat, hogy legkésőbb **2017. január 31-ig** újítsák meg előfizetésüket. A lap ára nem változik, az egyes számok ára 275,- Ft, az éves előfizetés **1650,- Ft** lesz, illetve annak, aki postán kéri, **a postaköltséggel együtt 3000,- Ft**.

Többletbecfizetéseket vagy adományokat ezután is szívesen elfogadunk.

Kérjük, hogy a belföldi rózsaszín postautalvány címezésében az „Érted vagyok” és Kovács László nevét egyaránt tüntessék föl (1076 Budapest, Thököly út 11. I/6).